

Kvinnan er meinast rakt av lønarójavnanum

Størsti lønarójavnin og misnýtslan av kvinnuni er innan krambúðarækið, sigur Ingeborg Vinther, sum í hesi samrøðuni lýsir støðuna hjá flakakvinnuni og visur á, at fakkfeløgini eru ov veik

Elvir óbeinleiðis til stress

Ingeborg sigur, at hendan mannagongdin óbeinleiðis verður brúkt til at trýsta arbeiðsferðina upp við. Hetta elvir til stress hjá teimum, sum ikki eru so skjótar.

Ti heldur Ingeborg, at spjaldini eiga at avtakast, um ikki farið verður yvir til eina bonusskipan. Í Danmark verður roynt at sleppa undan slíkum skipanum.

Í hesum sambandi spyr Ingeborg: — Hvi skulu konufólkini arbeiða harðari enn mannfólkini, hvi skal trýst leggjast á tey við hasum spjaldrunum?

Fakkfeløgini ov veik

— Men hvi verður ikki meira gjørt fyri at sleppa undan hesum?

— Ja, her meini eg, at fakkfeløgini eru ov veik og eru annars alt ov illa fyri. Fyrst og fremst kreyst eitt stórt upplýsingararbeiði, soleiðis at fólk gerast meira fakpolitiskt sannførd — serliga kvinnurnar.

— Men ein grundin til at kvinnurnar ganga so lítið upp í ta fakpolitiska arbeiðið er hon, at eftir strævnin dag skulu tær

taka sær av børnum og heimi og orkan røkkur ikki longur. Tò vil eg siga, at luttøkan á fundum og undirtekan í heila tikið er batnað nógv tey seinastu árin.

Álitismanna-skipanin virkar ikki

— Er tann vánaliga álitismannskipanin ikki ein meinbogi?

— Tað er hon so avgjørt. Álitismannskipanin virkar ikki eftir ætlan í Føroyum.

— Hvi?

— Fyri tað fyrsta er tað ikki lætt at fáa álitisfólk. Orsøkin er partvist hon, at tey eru ikki tryggjað frammi hjá sambært sáttmálanum og partvist til at tey kenna seg illa móttvegis arbeiðsgevaranum, sum skal góðtaka val av álitisfólkunum. Álitisfólkini hava onga útbúgving og skilið verður tí hareftir.

— Sum sagt skal arbeiðsgevarin góðtaka álitisfólkini, men bæði arbeiðsmannafelagið og arbeiðskvinnufelagið í Vági

— Framtíðin og Fjallbrúður — lögdu á aðalfundinum hjá Føroya Arbeiðarafelag í vár uppskot um, at tey arbeiðandi

sjálvi skuldu velja og góðtaka sín álitisfólk. Hetta má vera tað rætta, tí tað kemur fyri, at arbeiðsgevarin góðtekur ikki tey valdu álitisfólkini av persónligum grundum.

— Á hesum øki má avgjørt nakað henda. Og serliga hugsi eg um eina útbúgving av álitisfólki. Fólk við eini útbúgving vildu klára seg nógv betur í trætum og í samráðsamráðingum.

— Eru nakrar ætlanir um at fáa eina álitismannaútbúgving í lag?

— Mitt persónliga ynski er, at ein útbúgving fæst í lag og ætlan er eisini um at skipa fyri álitismanaskeiðum.

agshugaðir, vilja mong veravið.

Krambúðar-kvinnurnar nógvastaðni undirløtar

— Hvussu er støðan hjá kvinnunum innan aðrar vinnugreinar?

— Tann størsti lønarójavnin og misnýtslan av kvinnuni er hóast alt innan krambúðaræki, á matstovum og á gistingarhúsum. Ja, eg veit dømi um, at kvinnur, sum hava starvast í krambúð í árávis, fáa einans 2000 kr. um mánaðin fyri dagligt arbeiði frá kl. 9 til 18. Og hetta er enn tá í stórum krambúðum.

— Veikleikin er, at krambúðarkvinnurnar uttan fyri Havnina og Klaksvíkina eru ikki organiseraðar. Tí haldi eg tað vera rættast, at t.d. S&K veður landsfeynandi við høvuðssæti í Havn og undirleiddum kring landið.

Innan fleiri yrkisbólkar finnast ikki feløg, men føroyingar bera ikki orð fyri at vera serliga fakkfel-

Mismunur millum yrkisbólkar

Sum dømi um ein bólk, sum er løntur eftir arbeiðskvinnusáttmálanum, men sum ikki er organiseraður, nevni Ingeborg heimahjálparnar.

Ingeborg sigur, at hóast tær eru løntar eftir vanligu sáttmálanum hava tær frammi hjá rættindum. Tær fáa eyka samýning fyri klæðir og fyri telefon.

— Ikki tí eg misunnið teimum nakað, men hvi skulu tær, sum eru alment løntar hava slík serrættindi, tá vit í tí privata — t.d. fiskagenturnar — ikki hava slík serrættindi, spyr Ingeborg og visur á, at tað er dyrt hjá einum konufólki at byrja arbeiði á einum flakavirki. Hon skal sjálf keypa kitlar, svintu og stílar. Her verður gjørdur ein mismunur, sum í so mongum øðrum færum, og eiga vit ikki at lata okkum slikt lynda, endar Ingeborg Vinther.

Tað er einki dulsmál, at lønarójavnarnir á tí føroyska arbeiðsmarknaðinum eru stórir. Tað er heldur einki dulsmál, at kvinnurnar eru meinast raktar.

— Og tað er einki at ivast í, at ein tann størsti lønarójavnin kemur fram við akkordarbeiðinum, sigur Ingeborg Vinther, sum er formaður í arbeiðskvinnufelagnum Fjallbrúður í Vági.

Akkordarbeiði slítur sál og likam

— Nøkur flakavirki hava eina akkordskipan og koma flakakvinnurnar á teimum ofta uppá einar 1500 til 2000 kr. og enn tá meira um vikuna. Á øðrum flakavirkjum verður ikki arbeitt við akkordskipanum og er tí lønarmunurin stórur frá einum virki til eitt annað.

Men Ingeborg tekur ikki hetta fram, tí hon er sinnað fyri akkordarbeiði. Tvørturímóti. Hon sigur, at akkordarbeiði er slitandi — bæði andaliga og kroppsliga. Ja, kvinnurnar halda ikki til tað í longdini.

Sum dømi tekur Inge-

borg eina kanning í Danmark. Sambært kanningini falla akkord-konufólkini nógv skjótari frá. Tær hava nógv fleiri sjúkrag dagar. Harafturat førir akkordarbeiði ofta til mistrívnað á arbeiðsplássunum. Tí heldur hon, at sleppast skal undan akkord-arbeiði í heila tikið.

Bonusskipan meiri rættvís

— Hver leið skal so gangast?

— Sjálv meini eg, at ein bonusskipan er meira rættvís. Eftir henni fært tú eina vísu peningaupphædd, um tú framleiðir meira enn tímalønin sigur, men tað eru nógv, sum ikki vilja ganga hesaleið, tí hon fer eisini til stress og ótrívnað.

— Få vit ikki eina bonusskipan, so meini eg ikki, at framleiðslan hjá tí einstøku flakakvinnuni skal skrásetast.

Í dag verður framleiðslan skrásett við tað, at flakakvinnan leggur eitt spjaldur við nummari í hvønn kassan, hon hevur skorið. Soleiðis hevur virki altíð tal á framleiðsluni hjá hvørji einstakari flakakvinnu.

